

ZUZANA PALOVIČOVÁ:

Morálne dilemy v sociálnych službách

Bratislava: Filozofický ústav SAV 2013, 171 s.

Významná slovenská filozofka, odborníčka na etiku Zuzana Palovičová sa v recenzovanej monografii zamerala na teoreticky náročnú a prakticky naliehavú a aktuálnu problematiku, ktorú výstižne charakterizuje už názov práce. Text ma premyslenú architektonickú stavbu a logickú kompozíciu jednotlivých tematických okruhov. Je rozčlenený na štyri kapitoly. V prvej kapitole (*Sociálne služby a etika*, s. 12-48) definuje autorka problematiku sociálnych služieb a miesto etiky v nich, v druhej kapitole (*Axiologické základy sociálnych služieb a potreba ich rozlišovania*, s. 49-72) sa analyzuje potreba, ba priam nevyhnutnosť rozlišovať rozličné axiologické pozadie ponímania sociálnych služieb s akcentom na ich vývoj od charity až po zákonne upravenú podobu. V tretej kapitole (*Problém spravodlivej distribúcie*, s. 73-111) Z. Palovičová analyzuje Rawlsove princípy spravodlivosti, hodnotí politické princípy rovnosti a slobody a skúma problematiku distribúcie v sociálnych službách s dôrazom na relevantnosť princípu zásluhovosti, potrieb a legitimizáciu kompenzácií. V záverečnej štvrtej kapitole (*Morálne dilemy v sociálnych službách*, s. 112-153) autorka analyzuje problematiku ľudských práv, ich pôvod, druhy a legitimizáciu v súvislosti so sociálnymi službami a so zreteľom na ich charakter *ako služieb verejného záujmu*. Okrem týchto kapitol s podrobnou štruktúrou podľa tematizovanej otázky, úvodu a záveru kniha obsahuje aj menný a vecný register.

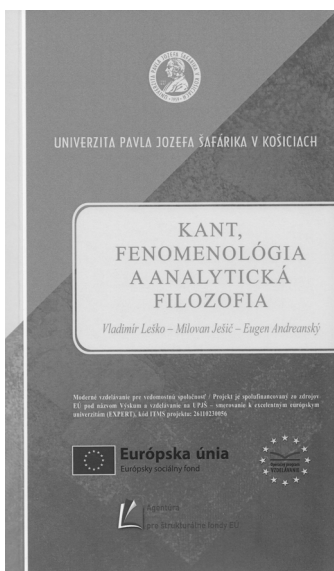
Autorka v monografii podrobne analyzuje so zreteľom na cieľ, povahu a funkcie sociálnych služieb tri typy dilem: inštitucionálne, ktoré sú spojené so sociálnou politikou a inštitucionálnymi podporami, dilemy súvisiace s nevyjasnenou identitou sociálnej práce, jej metód a prístupov a nakoniec „dilemy generované reálnou praxou“, v ktorej sa do konfliktu dostáva množstvo etických hodnôt. Osobitne treba poďakovať jej kritiku tradicionalistického (aj na Slovensku takmer bezvýhradne akceptovaného modelu) chápania povahy a statusu sociálnej práce, „pristrihutej“ podľa medicínskeho modelu. Z. Palovičová podrobne argumentuje v prospech sociálne orientovanej sociálnej služby; ilustruje to na definícii pojmu zdravotného postihnutia, hoci v tomto prípade si je vedomá aj niektorých limitov. „Dilema medicínsky model vzťahujúci sa k potrebnosti verzus sociálny model zdôrazňujúci sociálne začlenenie môže tak vyvolať napätie medzi právom jednotlivca na sociálne zabezpečenie a právom jednotlivca nebyť diskriminovaný...“ (s. 155). Autorka jednak jasne a koncepcne preukázala, že metódy a prístupy uplatňované v sociálnych službách sú ovplyvnené, hoci viac-menej implicitne, istou morálnou filozofiou, jednak zdôvodnila ideu, podľa ktorej kvalita poskytovaných sociálnych služieb, ich dostupnosť, druhy a rozsah sú neodmysliteľne spojené s otázkou dodržiavania a realizácie ľudských práv. Spomedzi autorov, na ktorých sa odvoláva a s názormi ktorých sa viac-menej stotožňuje, treba uviesť predovšetkým A. Sena a W. Kuklys.

So zreteľom na ustavičné volanie po prepojení teórie a praxe je Palovičovej monografia ukázkou, ako v prípade morálnej filozofie môže takáto symbióza vyzerieť. Ide o

prácu vychádzajúcu z fundovanej znalosti teoretických koncepcií morálnej filozofie, teórií spravodlivosti, koncepcií sociálnej práce ako profesie, z problematiky ľudských práv na jednej strane a z autorkiných dlhoročných praktických skúseností a aktivít v oblasti sociálnych služieb, hlavne v súvislosti so ZŤP, na strane druhej. Kniha má najlepšie predpoklady na to, aby oslovila nielen akademickú, ale aj širšiu verejnosť. Možno ju vrelo odporúčať všetkým, ktorí sa venujú problematike sociálnych služieb, ale aj tým, ktorí sa zaoberajú právom sociálneho zabezpečenia, sociálnou prácou a ľudskými právami.

Martin Halás

Martin Halás
Katedra filozofie
Filozofická fakulta UMB
Tajovského 40
974 01 Banská Bystrica
Slovenská republika
e-mail: martinhalas@gmail.com

Vladimír Leško – Milovan Ješič – Eugen Andreanský: *Kant, fenomenológia a analytická filozofia*. Košice: UPJŠ 2013, 205 s.

Filozofické dielo zakladateľa nemeckého klasického idealizmu *Immanuela Kanta* patrí k tým, ktoré je silou svojho teoretického odkazu permanentne inšpirujúce aj v súčasných dobových filozofických aktivitách. Dôkazom tejto skutočnosti sú aj filozofické učenia zakladateľa fenomenológie *Edmunda Husserla*, jeho pokračovateľa *Martina Heideggera* a tiež viacerých predstaviteľov analytickej filozofie. Kant nie je len predmetom historickofilozofických skúmaní, ale má veľký význam aj pre systematické filozofovanie. Autori sa snažia ukázať, že tieto dve základné línie filozofického uvažovania sa musia nevyhnutne prelínať, inak výrazne strácajú na svojej teoretickej invencii. Práca je rozdelená do troch základných častí. V prvej sú predmetom skúmania *Kant a Husserl* s dôrazom na problém Kantovej transcendentálnej orientácie a jej recepciu v Husserlovom učení. V druhej časti monografie sú predmetom skúmania *Kant, Heidegger a metafyzika*. V tretej časti práce sa autori zaoberajú spôsobom, akým narábajú analytici filozofii s Kantovým filozofickým odkazom.

Zuzana Sitarčíková: *O šľachtení člověka. Nanotechnologie, transhumanismus a lidská přirozenost*. Trnava: Typi UNIVERSITATIS TYRNAVIENSIS 2012, 201 s.

Označenie „šľachtenie človeka“ je zvolené zámerne pre účel tejto knihy a autorka ho vzťahuje na problém známy ako „*human enhancement*“ – „vylepšovanie človeka“ –, ktorý je spojený s hnutím transhumanizmu a za posledné roky prerástol do jedného z hlavných problémov súčasnej aplikovanej etiky. Ako predmet tejto knihy je reflektovaný na pozadí aktuálneho a perspektívneho výskumu nanotechnológií, pretože práve s nimi transhumanistické vízie „prekonania“ ľudskej prirodzenosti nadobúdajú nádych reálnejších perspektív.